

P. b. b.

VĚSTNÍK

Čs. lidového sdružení
a čs. katolických spolků
v Rakousku

Adresa: „Věstník“,
15. Pelzgasse 17, 1150 Wien

ROČNÍK XXXVIII

VÍDEŇ

PROSINEC

1991

ČÍSLO 12

„Zvěstuji vám radost velikou: NARODIL SE VÁM DNES SPASITEL...“

Aubert

„Neměli pro ně u sebe přístřeší . . .“

Vánoční radost, kterou zvěstuji nahore uvedená slova andělova, není nasládlá, sentimentální radost stromečků a svíčiček, nýbrž velká radost, silná a mužná. Až budeme stát u jesliček, vzpomeňte si, co asi cítilo srdce Panny Marie, když musila dům od domu marně hledati přístřeší, kde by položila Syna svého prvorozeného. Jak silná byla její víra v Prorokost, která se stará o ptáky nebeské a o lilie polní a která proto tím žárlivěji bdí nad Synem svým. My všichni, kteří jsme byli pokřtěni, stali jsme se dětmi Božími. Pamatujme si to.

Narodil se nám Spasitel! Radujme se!

Žádné svátky nejsou tak radostné a milé jako vánoce. To slovo každému cosi povídá, každého v duši zahřeje. Dětem se v očích rozzáří svíčky a dospělí se zamyslí. Přejte se mnohých lidí, proč se tak těší na vánoce! Řeknou vám všelico. Těší se, že se po dlouhé době zase sejdou – o vánocích bývají snad všichni doma. Vábí je a lákají vzpomínky z dětství, jež kouzelná vánoční doba dovede tak krásně rozehrát. I v duši životem udupané. Svým pokojem, tichou radostí a svými koledami. Ale mnohým to právě a to hlavní unikne. Křesťanské vánoce jsou památkou narození Spasitele světa. Ta vzpomínka na radostnou událost svaté rodiny v Betlémě a celé rodiny lidského rodu zalévá teplem útěchy a naděje naše domácnosti.

„Narodil se nám Spasitel! Radujme se!“

Ano narodil se. Za matku měl Pannu přecistou a otcem věčného Otce. Tajemným způsobem se stal člověkem. Zrodil se z krve naší a z našeho těla, aby nám byl ve všem podoben. On Bůh! Divná věc. Nepochopitelná! Čekali bychom, že nás vysvobodí ze zajetí těla, v němž tak žalostně vězíme, že nás pozvedne z bahna hmoty a tělesnosti do říše ducha. A ON se vtělil. Naše tělo přijal. Stal se jako jeden z nás. To proto, aby ukázal, že naše tělo není zlé, že není něco, čeho se musíme zbavit, chceme-li dospět k cíli spasení. Někteří staří kajícníci a filosofové si to mysleli. Ale tělo patří k naší bytosti, bez těla bychom nebyli lidmi. Když se tedy duše milostí posvěcuje, posvěcuje se i naše tělo, když se duše povznáší výše, aby se Bohu podobala a líbila, povznáší s sebou i tělo. Ale ne tak, že by je ničila nemírným odříkáním a tyranskou kázní, nýbrž že je očisťuje, uspořádává všechny jeho projevy podle svých zákonů a podle zákonů Božích. A nejvyšší zákon je, aby tělo sloužilo duchu, aby duše byla kormidelníkem v lodi těla, aby duše byla jezdcem a tělo ořem dobře ovládaným. Čistá a milostivá nadpřirozená říše povýšená duše prozařuje celé tělo, očisťuje je a připravuje ke dni vzkříšení, kdy vstaneme s tělem oslaveným. Proto vstoupil Bůh Syn mezi nás, nechal člověka dále tvorem z prachu a hlíny země, ale jako kvas všecko naplňuje, všecko povznáší, vše s sebou strhuje a spořádává svým duchem – duchem Božím.

Vánoce? Památka narození Ježíše Krista, Syna Božího a našeho Spasitele! Štědrý večer nejštědřejší večer, protože nemohl být náš Otec nebeský štedřejší, než když nám svého Syna dal. Veselme se! Radujme se! Z života čistého, z rodu královského nám, nám narodil se!

Kš.

**Z růže kvítek vykvet' nám,
Radujme se!**

S v a t á n o c .

A kouzlo té noci dávné téměř dva tisíce let si podmaňuje lidstvo, celý křesťanský svět. Teplem svým rozehrává i srdce ledová, láskou svou obměkčuje srdce tvrdá Duší zní ozvěna andělské písně: „G l o r i a i n e x c e l s i s D e o!“ Světem jde tajemná bytost a táhne všecky k malým jesličkám. Snad není nikoho, kdo by jí odolal. Jedni tam zpěchají s upřímnou vroucností, druzí tam jdou aspoň ze zvědavosti Jedni skloněni vítají Jezulátko – druzí stoje prohlíží je jesličky. Ale všem rozehrává se srdce a vzpomínají, jaké štěstí jimi prochvívalo v dětství, zaslechli-li jen: „Vánoce, jesličky!“

Vánoční.

V těchto dnech více snad než jindy jest nitro naše přístupno vzpomínkám na dobu mládí, kdy jsme jako děti žili bez starostí pod ochranou rodičů. A vzpomínáme na společnou stědrovečerní třeba jen chudou večeři, na rodinnou oslavu vánoc. Bývaly to nejkrásnější naše svátky, i když jsme nedostávali drahých hraček a krásných darů. Pod bělostným přikrovem sněhu tiše dřímali kraj a do tiché noci ozývaly se výstřely, vypalované na počest a památku Kristova narození. Tichou nocí stoupali jsme za svitu svítlen na jitrní do přespolejšího chrámu, kde pan kantor se svými hudebníky tak krásně vyhrával, až nám srdce plesalo a jásalo. To už je dávno ... Dnes se již tolik nehraje a nezpívá malému Ježíškovi, a místo oslavných výstřelů na počest Kristova narození ozývají se na západu Evropy a na východu Asie rány z nástrojů smrti ...

Jako jarních větrů vání nesla se před dvěma tisíci lety radostná zvěst andělů nad betlemskými pláněmi o narození Spasitele. „Sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem dobré vůle na zemi“ pěl sbor andělů a jejich poselství o slávě Boží neslo se po vsi zemi, zvěstující radost, pokoj a mír všemu lidu.

A připadá nám, že se doba za dva tisíce let o mnoho nezměnila. Jak jinak by světová situace vyhlížela, kdyby bylo na naší zemi a hlavně v srdcích mocných tohoto světa více místa pro učení Kristovo o lásce a pokoji. Když tak mnozí pachtí se za vlastní slávou a mocí zapomínají, že na konec i oni odtud odejdou, a že pomine všechna jejich moc a sláva.

Místo radostného zpěvu andělů slyšíme dnes a čteme slova vyhrůzek a obav, místo lásky a míru vládne ve světě násilí a moc silnějšího.

Válka zuří tam a krise řádí zde – a více než jindy jsou národové ochotni naslouchati radostné zvěsti betlemské o slávě Boží na výsostech a pokoji lidem dobré vůle na zemi. Před dvěma tisíci lety byla nucena Matka Boží vyhledati v nuzné jeskyni útulek pro narození svého Syna, pro jehož příchod nebylo místa v hostincích ani palácích. Pouze chudí pastýři byli kolem Jezulátka, pastýři se svými stády, a vůl s oslem zahřívali Božské děťátko svým teplem.

I dnes jest chladno v srdcích lidí, tak mnohým schází teplo lásky ke Kristu a tím i ke spolubratru-člověku ... Radostné poselství betlemské nese se nad ztichlou zemí a zvěstuje lidstvu pokoj, mír a lásku. Vánoce, radostné svátky všeho křesťanstva, připomínají lidstvu, aby svými činy oslavovalo Boha a bylo nositelem pokoje, míru a lásky.

REV. JAN LANG
22 LADBROKE SQUARE
LONDON W11 3NA

Telemessager

VAZENY PANE

ROZHODNUTIM PREZIDENTA CSFR JSTE BYL VYZNAMENAN RADEM TOMASE GARRIGUA MASARYKA SLAVNOSTNÍ PROPŮJČENÍ RADU SE USKUTEČNÍ V SOUVISLOSTI S OSLAVOU STATNÍHO SVÁTKU V PONDĚLÍ DNE 28. ŘÍJNA 1991 VE VLADISLAVSKÉM SÁLE PRAZSKÉHO HRADU KDE VÁS PRÍPADNĚ S JEDNÍM DOPROVAZĚJÍCÍM OČEKÁVÁME V 1800 HODIN (SEZNAMENÍ S PRŮBEHEM CEREMONIALU) PO SLAVNOSTNÍM CEREMONIALU PORADA PREZIDENT CSFR

RECEPCI V REPREZENTACNÍCH PROSTORÁCH PRAZSKÉHO HRADU TELEGRAM PŘEDLOŽTE PŘI VSTUPU DO SÁLU - PŘI PŘÍJEZDU AUTEM U VJEZDU PŘES PRÁSNÝ MOST
POTVRDTE LASKAVĚ SVOU UČAST (PRÍPADNĚ UČAST PROVAZĚJÍCÍ OSOBY)
OBRATEM NA ADRESU

KANCELAR PREZIDENTA CSFR

Tento TELEGRAM přišel ve čtvrtek 24. října. Bylo třeba dát ihned odpověď, zdali se budu moci zúčastnit ceremonie na Hradě 28. října. Do 27. X. večer musím být v Londýně (mše sv. za národ a pak návštěva hrobů v Brookwoodu a Runnymede.) A v úterý ve 2. hod odp. je pohřeb gen. mjra Miroslava Mansfelda. Dá se to zvládnout? Přátelé mne ujistili, že ano. V pondělí letadlem BA do Prahy, a v úterý ráno - přes Frankfurt do Londýna. Ve 2. hod. (23. X.) mne čekal O. Pazderka na letišti v Praze. Na "cup of tea" jsme už na Ječné - v našem domě u sv. Ignáce. A večer kolem páté odjíždíme na Hrad (Rolls Royce obstaral Zdeněk Mládek!)

Tam je už pestrá směs lidí - těch, co budou vyznamenáni, i jejich přátel. Vcházejí do Vladislavského sálu, kde se bude konat oslava svátku ČSFR 28. října - spojená se slavnostním propůjčením řádů T. G. MASARYKA. Za zvuku fanfár vchází prezident ČSFR Václav HAVEL. Hradní stráž už stojí špalírem. Po státní hymně čte Radoval Lukavský úryvek z díla T. G. Masaryka. Následuje serenáda pro smyčcový orchestr od E. Suchoně (hraje Moravská filharmonie). Po ní přednese svůj projev p. prezident a předá řády. Vyznamenaných je celkem 104. Z těch je už přes 70 na věčnosti - a vyznamenání byli "in memoriam".

Stanovy řádu T.G.M. uvádí, že Řád T.G.M. propůjčuje prezident České a Slovenské Federativní Republiky osobám, které se vynikajícím způsobem zasloužily o demokracii a lidská práva. Řád má pět tříd. Prezidentu ČSFR přísluší řádová insignie I. třídy. Kromě něho patří do této třídy - (ze žijících) : R. Firkušný, R. Kubelík, Dr. Ján Papánek a kard. Frant. Tomášek. Tomáš Baťa, Jiří Kolář, Dr. J. Kolovrat, Dr. Martin Kvetko, Rev. Jan Lang S.J. opat Dr. A. Opasek OSB, Prof. František Schwarzenberg a Koloman Sokol dostali insignie II. třídy. (Uvedení žijí - jinak ostatních 15 je dostalo "in memoriam": m.j. Mgr. Jan Šrámek, Dr. Jar. Stránský, Jan Zahradníček a ThDr J. Zvěřina). Celkem bylo vyznamenáno 9 katolických duchovních (z toho jedna řádová sestra). Jména ostatních byla uveřejněna v domácím tisku. Čs. televize ukazoval ceremonii, takže mnozí nás na obrazovce poznali a už to do Londýna oznámili dopisem či telefonátem! - Po propůjčení řádů zazněla 8. symfonie Ant. Dvořáka a po ní za hláholu fanfár p. prezident odešel. Recepce byla v reprezentačních prostorách Hradu.

POUŤ JEDNOTY SV. METODĚJE

Během posledních tří měsíců tohoto roku zažili čeští katolíci z Vídně skutečně krásné chvíle. Ústředí Jednoty sv. Metoděje pořádalo pro ně:

1) 25. srpna 1991 pouť k Matce Boží na Hafnerberg. Za krásného počasí jsme připutovali k tomuto poutnímu, místu, ležícímu na tzv. »Malé barokní cestě«, vedoucí do Mariazell. Zde sloužil P. Vojtěch Daniš v ozářené mariánské svatyni slavnou mši sv. za asistence dvou jáhnů-těšitelů, br. P. Ondřeje a br. P. Metoděje. Ve svém kázání vyložil P. Vojtěch též dějiny poutního místa. Po mši sv. se účastníci rozběhli do okolních lesů a druzí se vyhřívali na sluníčku v restauraci naproti kostelu, kde byl též pro nás oběd přichystán. V 15 hodin následovala modlitba sv. růžence, litanie loretánská a svátostné požehnání. Nikomu se nechtělo odtud, ale nic naplat, museli jsme nasedat do autobusu, a jeti směrem k Heiligenkreuzu, kde jsme vzdali náš hold ostatku svatého kříže a posílili se ještě sklenkou prelátského vína.

2) Druhé pěkné setkání bylo při poslední letošní pobožnosti k Matce sedmi-bolestné na Kaasgrabenu, dne 6. října 1991, při kterém zapělo quarteto »Konzervička« z Pardubic. Mladí to umělci, všichni absolventi konzervatoře pardubické, zapěli procitěně známá i méně slýchaná díla světoznámých komponistů, jako např. Mozartovo »Ave verum«, Dvořákovu »Biblickou píseň č. 3«, Purcellův sonátu pro varhany a flétnu a Dvořákovu »Stabat Mater«. Není ku podivu, že si účastníci pouti vyžádali pod věchýtkem pak ještě nějaký přídavek od našich mladých umělců. Uskutečnili jej přednesem našich nejhezčích národních písní, ke kterým se pak všichni nadšeně

DP. P. VOJTĚCH

RUŽOMBEROK - 21. ZÁŘÍ 1921

ANDREJ Hlinka vítá prezidenta Masaryka: »Slovenský národ v této republice a v jejím rámci nachází zachování své národní svébytnosti, své individuality, svých práv politických a autonomních. Ve vás, pane prezidente, vidíme největšího zastávce a ochránce spravedlnosti, práva a zákonů.«

připojili. Náš srdečný dík za tyto umělecké zážitky patří sopranistce, paní Janě Stehrové, tenorovi, panu Petru Paloušovi, basistovi, panu Lukáši Hynkovi, jakožto jejich vynikajícímu varhaníkovi.

3) Třetí krásný zážitek tvořila pouť do nejstaršího poutního místa Slovenska, k Panně Marii táleňské, do Mariánky, dne 13. X. 1991. Ve velkém počtu se tu shromáždili poutníci z Vídně, aby poděkovali Panně Marii modlitbou a krásnými českými písněmi mariánskými za její přimluvu u trůnu božského a za hojnost letos od Boha obdržených milostí. Mši sv. sloužil za velkého počtu věřících i ze Slovenska P. Vojtěch Daniš, který při výkladu dějin poutního místa též podotkl, že zde byl r. 1927 založen první klášter Těšitelů Božského Srdce Páně z Gethseman mimo Vídeň, a že zde jako mladý kněz dva roky působil.

Oběd čekal na nás v nově zbudovaném hotelu v Stupavě a po něm jsme se vydali přes Pernek a Malé Karpaty do Pezinku. Zde jsme měli v kapucinském klášterním kostele Nejsv. Trojice odpolední pobožnost, po které jsme se srdečně uvítali a pohovořili s br. Svoradem, dlouhou řadu let při českém kostele ve Vídni působícím, který zde v kněžském domově prožívá svůj zaslužený odpočinek.

Pak jsme byli pozváni bratrem zemř. P. Dominika, panem Michalem Matiašovským, v Pezinku žijícím, do jeho vinového sklipka. Zde jsme tento, na zážitcích tak bohatý poutní den při dobrém vínku, domácích lahůdkách a při družné zábavě pěkně ukončili.

Všem, kteří se jak na Kaasgrabenu, tak i na našich dvou velkých poutích svou účastí podíleli, vyslovuje Ústředí JSM srdečně »Pán Bůh zaplať!«

»S Božským dítětem, Máti, rač Vám za vše své požehnání dáti!« K. Z.

N E D Ě L E 12. LEDNA 1992

10 HODIN

sv. PŘIJÍMÁNÍ

pro členstvo a příznivce našeho odboru
v českém kostele 3., Rennweg 63

Kultura

EXILU I VLASTI

■ DVOŘÁKOVY DNY ve Washingtonu ve dnech 13.15. září vyvrcholily nedělním koncertem v chrámu National City Christian Church, při němž bylo provedeno m.j. jubilantovo *Requiem*. Pozornost obecnosti platila kromě výkonu sólistů dirigentce Francis Motyčkové-Dawsonové, zasluží také mimořádně o šíření české hudby v USA.

■ JUBILEU A. DVOŘÁKA věnoval agilní *Klub československé kultury* v Los Angeles první stranu svého zářijového bulletinu s umělecky vkusnou perokresbou našeho Mistra v podání kalifornského malíře Jiřího Kargerá.

■ PREZIDENT V. HAVEL bude poctěn při nadcházející návštěvě v Los Angeles upomínkovou publikací s tematikou a popisem první návštěvy naší hlavy státu v Kalifornii. Knižka vyjde koncem t.r. a přinese i zdravice krajanů, zaslaných do 20. října na adresu: *Framar Publishers*, P.O. Box 66453, Los Angeles, CA, 90066, USA.

ŽADNÉ ZLE SLOVO!

Vraždicí bratrská válka, která stále zuří ve světě a hrozí, že pohltí všechny lidi, má svůj původ v hněvu proti bratru. Ježíš říká: "Každý, kdo se hněvá na svého bratra, propadne soudu!" Neboť se udělal soudcem svého bratra. "Jdi a usmíř se se svým bratrem!"

Ptáš se: "Jak se naučíme této trpělivosti?" Příteli, měj odvahu, abys dlouho mlčel, měj shovívavost. Kdo mlčí, ačkoliv je rozzloben, má čas, aby přemýšlel. A při tom ti leccos napadne: co udělal druhý dobrého a že ty jsi udělal častěji chybu. A tím se staneš uznalejší a mírnější. Pak nebudeš hasit doutnající knot a lámat nalomenou třtinu.

Příteli, rozhodni se zásadně, že zůstaneš dobrým člověkem a že nebudeš více zlým. Proč chceš být zlým? Pak se zlobíš nejen na druhého, nýbrž budeš také sám zlým, zlým člověkem. Chceš to? To přece nechceš být? Řekni tvému tvůrci: "Pane, nechci být zlým člověkem a zlobit se na druhé. Pomož mi při tom!" Zachovej si dobrotu! Kdo zůstane dobrotivým, je "dobrým člověkem". Tato dobrota vyřídí víc než zloba! Věříš to? Děti se nevychovávaly pěstí, ale lžící plné medu. Několika dobrými slovy. Nauč se být druhému věrným, nejen svému partnerovi, nýbrž i příteli a všem lidem, s kterými jsi spojen. Uchovej jim tvoji vážnost, úctu, náklonnost a přístup k tvému srdci. Buď spolehlivým, ať se může spolehnout na tvoji náklonnost. Zůstaň-li mu dnes a zítra jsi sladkým, půjde ti brzy s cesty. Raději se zřekne tvého medu, než aby riskoval tvůj nůž.

Víš, že se zlostný člověk nedovede ovládat, že mu chybí sebeovládání? Kdo panuje, není-li člověk sám pánem svých slov a skutků, nýbrž, neovládaje sám sebe, začne burácet? Příteli, nedopust, aby v tobě měl démon úplnou volnost. Nech v sobě převládat dobrotu Boží. Plň jeho vůli a dělej to jako on: On je pln trpělivosti a mírnosti. Neříkej raději nic než něco zlého. Pak zůstane zachován mír.

Prosíme Tě, nechť víra,
která svítí v našich srdcích
září i z našich skutků
v tomto čase.

In memoriam Josefa Zvěřiny

K výročí jeho smrti
18. srpna 1991

Každá nelidská diktatura se zbavuje svých odpůrců. Za nacismu to byly koncentrační tábory — za komunismu uranové doly na Jáchymovsku a Příbramsku a tak zvané ústavy nápravného zařízení, jako byl Leopoldov a Valdice u Jičína. Tam jsme se potkali s přítelem Zvěřinou. V takových okolnostech, kdy šlo o život, se nejlépe pozná charakter člověka. A musím říci, že Josef Zvěřina byl knězem v tom nejopravdovějším a nejkrásnějším slova smyslu. Byl to muž Boží, oddaný Kristu, oddaný církvi a pln obětavosti pro své bližní. Vzpomínám, jak nás vedl tomistickou, jak nám vykládal v naději, že i takové zlo, jako je vězení, skončí a že patří k životu křesťana jako každé zlo. Nebyl sám. Byli tam s námi i pan biskup Gojdič, světec v pravém slova smyslu, P. Brait, P. Mastilák, provinciál jezuitů dr. Šilhan, pan biskup Vojašák, a mnoho dalších otců, kteří nás vedli a učili duchovní obnově — ve vězení. Jen málo lidí může pochopit, že tam — v těžkém vězeňském životě — vyrůstala a kvetla podzemní církev, umlčená zlobou režimu. Svaté zpovědi při vycházkách a v nočním tichu sloužili naši otcové mši svatou a my pak přistupovali ke svatému přijímání. Pepíček Zvěřina byl jeden z těch nejhorlivějších. Ve volném čase nám též vykládal dějiny umění, jež bylo — mimo tajných kněžských povinností — jeho zálibou. Díky

jemu a ostatním kněžím jsme mohli přežít všechnu zlobu a nenávisť, která kolem nás panovala a která se nám pokoušela vzít všechnu naději v další život. Mnoho a mnoho jsme mu všichni vděčili — a díky jemu přežili všechnu tu tyranii, jež tehdy vládla v celém národě.

Setkal jsem se s Josefem ještě několikrát. Když jsem byl po čtrnáctiletém vězení propuštěn, navštívil jsem ho vícekrát na místě, které zastával. Byl totiž kustodem v tajném skladu Národní galerie v Praze. Bylo to v Trojanově ulici v Praze, v mystech, kde za první republiky byla zednářská lóže. Tam hlídal náš Pepíček tajný sklad obrazů. Obrazy nevidané krásy a miliónových hodnot byly tajně ukryty před zraky veřejnosti i světa, aby se o ně nemohli přihlásit oprávnění vlastníci. Snad to byly i obrazy, jež pravděpodobně ukrývalo Gestapo či německá správa protektorátu při násilném odvozu z různých zemí. Josef mně vykládal o všech obrazech, jež hlídal, přistupoval k nim s láskou jako pravý znalec a umělec. Režim jej k tomu potřeboval, protože byl znalec a protože režim věděl, že neprozradí, co vlastně hlídá, zvláště když nesměl vykonávat veřejně své kněžské povinnosti. Josef Zvěřina byl opravdovým knězem. Miloval Krista, miloval svou církev a — miloval své bližní. „Nikdo mne nedonutí, abych začal nenávidět“, říkával a nás všechny k tomu vedl. „Nikdy se nesmíme vzdát naděje — a ta je Kristus“. To byla jeho síla, kterou do nás vléval. Byl to světec v tom nejopravdovějším slova smyslu.

Bedřich Hostička

ČESKÉ SRDCE, ODBOR XVII. pořádá v NEDĚLI 15. PROSINCE 1991 v domě JSM Vídeň XVII. Rosensteingasse 39. oslavu vánočních svátků. – Začátek ve 14.30 hodin. – Hudba kr. Rozmarýna – Program – Pohoštění – Členové, dostavte se všichni – hosté vítáni.

Jsem řádová sestra

Po dlouhá léta zamíčovaná témata nyní vystupují ve všech oblastech života v Československu. Jedním z nich jsou řádové sestry a jejich práce ve zdravotnictví, kde tradičně pomáhají na těch nejobtížnějších místech řešit nedostatek středních zdravotnických pracovníků. Neměly to nikterak lehké. O jejich práci se nemluvalo, nepsalo. Jakoby ani nebyly. Řády postupně stárly, přijímání novinek bylo administrativně velmi omezeno. V padesátých letech musely dokonce některé sestry z řádů odejít.

Jak jsme se dozvěděli na pražském arcibiskupství, v Čechách a na Moravě působí 31 řeholních řádů, na Slovensku 12. K nejpočetnějším patří Sestry Karla Boromejského a Školské sestry de Notre Dame. Ke konci uplynulého roku bylo v řeholních řádech více než 17 tisíc sester a počítá se s tím, že se tento počet v budoucnu zvýší, protože mladé dívky budou mít možnost vstupovat do řeholního života.

Několik set řádových sester pracuje s láskou a pokorou v ústavech sociální péče (nejvíce v Jiho-moravském kraji – 102 žen). Nyní bude možné zvýšení jejich počtu nejen v těchto ústavách, ale i v ostatních zdravotnických zařízeních. Samozřejmě jim bude nabídnuto zaškolení a vzdělání na zdravotnických školách.

*Pane,
před jesličkami,
na prahu nového roku,
slyš naši vánoční prosbu:*

abychom pozorně naslouchali Tvému slovu,
abychom radostně prožívali Tvou blízkost,
abychom štědře dostávali Tvé odpuštění,

abychom nezarnucovali Tebe a bližní,
abychom nechodili nevšimavě kolem lidské nouze,
abychom nežili prázdné dny svého života.

„Já jsem sestra Magdalena,

řídá zároveň s podáním ruky. „Občanské jméno vám řeknu, ale raději to tam nepište. Na jméno přece nezáleží, hlavní je poslání, naše děti. Mám třem, nejsme zvyklé odpovídat na otázky novinářům.“ – dodává.

„Pro mne je toto setkání také neobvyklé. Jste první řádová sestra, se kterou mám možnost hovořit.“ svěřuji se a vidím, že moje rozpakky zahnal třem sestry Magdalena. Má najednou v očích ohnů a zve mě dál.

Ve vstupní hale někdejšího zámku v Bylanech u Českého Brodu si nemohu nevšimnout nástěnk s fotografiemi všech malých obyvatel tohoto ústavu sociální péče. Nad nimi nápis: Naše děti. Tato dvě slova jsem potom ještě slyšela vyslovovat mnohokrát. Nejmladšímu z „jejich“ dětí jsou tři roky, nejstaršímu patnáct. Výjimečně, protože se je zatím nepodařilo umístit do ústavu pro dospělé, je zde i několik dětí po dosažení tohoto věku. Na všech jsou na první pohled zřetelné známky mentálního poškození. Všechno se ve mně svírá a jen beze slova poslouchám klidný hlas sestry Magdaleny:

„Staráme se o 45 dětí. Je zde 26 pracovníků. Nás, řádových sester je tady 12 ze 14 pracovníků na úseku zdravotní a výchovné péče. Jsme ze Společnosti dcer křesťanské lásky sv. Vincenta de Paula. Náš řád je velmi starý,“ vysvětluje. „Působí více než 400 let. Svaty Vincent hlásal, že je třeba ujmout se každé bídě, i těch nejobtížnějších tvorů a v péči o ně tak pro-

kázat službu Ježíši Kristu. Naše děti k těm nejobtížnějším patří.“ Sestra Magdalena ví, co říká. V Bylanech pracuje osm let, několik sester je zde ovšem o mnoho déle. Některé děti jsou postižené i po-

hybové, řada dětí je neschopná sebeobsluhy a vyžaduje stálý dozor a trvalou péči. Jsou zde také děti zcela ležící, s poruchou hybnosti a s těžkým mentálním deficitem.

Společně vcházíme do jedné z místností. Se skupinou dvanácti dětí je zde sestra Olive. V Bylanech je již deset let a dětem obětavě spolu s ostatními dává co nejvíce. „Musíme u nich rozvíjet, co se dá.“ říká zkušená vychovatelka.

„Jsem původním povoláním učitelka, mám k dětem blízko. Tady je to doslova mravenčí práce, vše jde velice pomalu. V působení na děti se soustředujeme na rozumovou a společenskou výchovu, na výchovu smyslovou, výtvarnou, hudebně pohybovou.“ Vidíme, jak pracně se učí rozlišovat barvy, co dá práce naučit je vyšívat tím nejjednodušším stehem. „Sestra Olive o sobě nerada mluví.“ zapomíná se do rozhovoru vedoucí ústavu Anna Hurtová, „musím prozradit, že se jí podařilo naučit dva chlapce číst, psát a počítat do padesáti. To je obrovský výchovný a pedagogický úspěch, uvědomíte-li si, že jde o děti v podstatě nevzdělatelné.“

„Naše děti jsou náklonné k úplně nečinnosti. Nejdůležitější je vzbudit zájem, odstranit apatii.“ říká sestra Olive. „musíme správně pochopit svěření v jejich světě. Jen se podívejte, i oni se smějí, mají radost z návštěvy. Ať je dítě jakkoli opožděné, není proto nijak nešťastné.“

A co rodiče dětí, zajímám se.

„Až na dvě výjimky si berou rodiče své děti jednou měsíčně na návštěvu. Také pro ně pořádáme besídky, kde děti předvádějí, co se naučily. Vzpomínám na matku malého Radky. Plakala radostí, když vi-

děla, jak jsme její dceru naučili jít samostatně lžící. Jí se to, ač se o to snažila velmi pocíť, nepodařilo.“ Také nám se děti snaží předvést, co umějí. Tleskáme písničky a chválíme znalost dnů v týdnu. Pozorují půvabnou sestru Magdalenu, jak se mazlí s jedním ze svěťenců. Připadám si hloupě, ale nevyráždím, abych se nezeptala: Jste ve věku, kdy jiné ženy přivádějí na svět své vlastní děti. Nelitujete, že jste tady?

„Kdybyste se měla znovu rozhodovat, volila bych stejně.“ říká s jemným úsměvem.

Stále mi to nedá. Co vás přivedlo ke vstupu do řádu, nešťastná láska?

„Kdepak, to je tak pro román. Jenom se zklamáním nad nešťastnou láskou byste v řádu dlouho nevydržela, každé zklamání vždy po čase vyprchá. U mě to byla víra.

Pevná víra v Boha, která mi dává duchovní radost. Letos je mi 29 let, v řádu Sester křesťanské lásky sv. Vincenta de Paula jsem osm let. Předtím jsem vystudovala střední zdravotnickou školu.“

Jak trávíte volný čas?

„Hodně času samozřejmě věnuji modlitbám. Jinak jako většina ostatních žen. Uklízím, peru, čtu, pracuji na zahradě... Občas si ráda vyjezu se svojí škodovkou třeba do Prahy. Něco nakoupit nebo jen tak, podívat se.“

Nahlížíme do nové modlitebny, která je součástí ústavu. „Dříve jsme tu žily jako na utajenou v podkrovních světničkách. Teď máme dvoulůžkové pokoje, moderní sociální zázemí, pěknou kuchyňku, jídelnu.“ pochvaluje si sestra Alžběta.

Ještě dlouho jsme si společně vyprávěly. O výletech na hrady

a zámky, které pro děti pořádají dvakrát ročně, o cestách do pražských divadel pro děti, o každoročním prázdninovém pobytu dvaceti dětí v rekreačním středisku Státního statku Klíčany u Svoru v severních Čechách. O jejich přání, aby také nevábne okolí zámku s krávnem a polorozpadlou sýpkou změnilo svojí tvář k lepšímu.

„Naše děti jsou šťastné, vždyť jsou dětmi déle než ostatní lidé.“ říká mi sestra Magdalena povzbudivě na rozloučenou.

S odevzdaností řádových sester se asi všichni neztotožníme. Poznala jsem však, že i ony jsou šťastné.

MILUŠE VRTÍLKOVÁ
Foto: archiv

Sedě šaty, černý závoj. Skromný oděv řádových sester zatím ještě stále budi na ulicích větší pozornost než odvážný model. Lidé si jen postupně zvykají na to, že se vrátila do života jedna z jeho podob, již si zas může kdokoliv svobodně vyvolit.

MAUTHAUSEN 1941–1991

Toto padesáté výročí popravy a následné vzpomínkové shromáždění v koncentračním táboře Mauthausen bylo aktem, kdy se po desítkách let shromáždili prakticky zástupci celé krajaňské menšiny. A to nejen krajaň – Češi a Slováci narození v Rakousku, ale i ti, co přišli do Rakouska později, kdě zástupci čs. velvyslanectví a rakouská veřejnost.

Vedle dvou autobusů vypravených Menšinou radou, přijela na shromáždění řada krajaňů vlastními auty. V autobuse, který odjížděl ze třetího okresu od české školy, bylo pod vedením paní ředitelky Zdeny Schiedlbauerové 26 dětí a pět učitelek – Věra Konigová, Eva Křenková, Olga Stumpfová, Ilona Mühlbergová a Vilma Schmauzová. Druhý autobus odjížděl od Západního nádraží.

V prostorné pamětní místnosti koncentračního tábora se postupně shromáždili všichni účastníci, mezi kterými byli i rodinní příslušníci a přátelé popravených z Rakouska a Československa. Praporečnické v krojích (Sokolové, Orlové, Dělnické tělovýchovné jednoty a Čs. sociálně-demokratické strany v Rakousku) zaujali místa v čele sálu a celé toto shromáždění bylo zahájeno za důstojných tónů hudby.

Žáci české školy spolku „Komenský“ a zástupci spolků a organizací u desky Menšinové rady české a slovenské větve v Rakousku.

Foto: Dipl. Ing. Ota Čech

Především člověk

Nejsem nikterak nábožensky založen, i když jsem křtěný a vychovávaný v rodině, kde se ráno vstávalo s modlitbou a stejně tak se s ní šlo spát. Vyrostl jsem v chudém kraji, v chudobě, vychovávaný v duchu starého hesla „chudoba cti netratí.“ Otec i matka mně vštěpovali do srdce vážit si člověka, vidět v něm ne to horší, ale především to dobré — a takto jsem vychovával i já své děti. Toto krédo jsem znal, i když šlo v minulosti o kritiku duchovních, které jsem dosti často hájil, ač jako komunist.

Viděl jsem v nich nejenom církevní hodnostáře, ale posuzoval jsem je podle toho, co dělali pro nás, obyčejné lidi. Rád bych uvedl dva příklady, které stále vidím před sebou a které jsem dával za vzor a budu dávat i dnes. V mé rodné obci si chtěli věřící a vlastně všichni občané postavit kostel. Početní obyvatelé obce chtěli totiž chodit do svého kostela doma a ne do vzdáleného až dvanáct kilometrů. Třikrát se dělala sbírka a vybralo se hodně peněz. První dvě zmizely do neznama, třetí svůj účel splnila, a to právě zásluhou pana faráře, který byl především člověkem. Dokázal si kolem sebe vytvořit houf ochotných lidí, a to jak věřících, tak i těch, kteří nebyli katolíci, dali dohromady peníze a práci, a kostelíček tak dnes stojí.

Pan farář se spolu se svým kaplanem zasloužili o obnovu staré, malé cihelny, oba se podíleli na výrobě a pálení cihel, sehnali dřevo, kámen, prostě vše, co bylo pro stavbu potřebné, a sami v modráčkách pomáhali dělat maltu, vozili cihly. Když se potkávali na ulici s lidmi, nikdy nečekali na pozdrav a zdravili první. Nehrozili peklem, mluvili o lásce člověka k člověku a lidé je považovali za své, měli je rádi. O tomto skutku jsem chtěl tehdy napsat do Katolických novin, ale panem farářem mi bylo doporučeno nedělat to, že by to ze strany nadřízených nebylo přijato zrovna dobře. Nedalo mně to a poslal jsem článek do Rolnických novin, které ho uveřejnily. Neměl jsem to dělat, dopad na pana faráře skutečně přišel. Skončil jako účetní v JZD. Nic nepomohlo, že lidé reptali a opět bez rozdílu, věřící — nevěřící.

Druhý příklad z nedávné doby. Pan farář, jmenovat nebudu, i když snad dnes by pro svoje občanství trpět nemusel, se vzorně staral ve svém rájku o tři kostelíky, původně zchátralé.

Dnes mají kostely obnovené fasády, kostelní zdi, obnovenou část maleb a ten nejmenší kostelíček v Tisu u Blatna, kde se slouží mše jednou za měsíc, novou šindelovou střechu. Pan farář sám ve svém trabantu vozil různé stavební materiál, sám maloval, natíral. A opět všichni lidé o něm říkají, že je to správný člověk, dokonce „naš pan farář.“ I já zastávám tento názor. Ležel jsem v nemocnici, kde jako první návštěvu jsem uvítal právě jeho. Když jsem se tomu divil, řekl, že si na chodbě oddělení přečetl mé jméno, a tak se šel podívat, potěšit. Takových duchovních je jistě hodně a je na místě si jich vážít a ctít a já svoji úctu bych chtěl projevit tímto způsobem.

J.L., Tis u Blatna

Pout' Orlů na Hostýně

Letos je tomu 61 let, co se Orlové poprvé setkali na posvátném místě Hostýně. Jak k tomu došlo: Po Svatováclavských Dnech Orelstva v Praze 1929 vykonalo jednu krásnou podzimní neděli několik bratří z valašskomeziříčské jednoty pout' na Hostýn. Ta dala vznik myšlenky, aby se Orelstvo sešlo každý rok na této hoře a prožilo tu společně svůj pracovní den. Byla to myšlenka zasloužilého orelského pracovníka bratra Adolfa Vodáčka, který podal minořádnému sjezdu Orla tento návrh.

Sjezd návrh schválil, a tak 25. srpna 1930 se na Hostýně poprvé sešlo na 5000 Orlů a Orlíc. Účast na poutích pak byla rok od roku větší a Orlové putovali na sv. Hostýn i za války, ale jen jednotlivě. Po válce účast vyvrcholila v roce 1948, kdy přišlo na Hostýn na 120 000 lidí. Následky však pro pořadatele a vedoucí byly velmi kruté. Hlavní organizátoři pouti byli zatčeni a odsouzeni k vysokým trestům. Od té doby putovali na Hostýn opět jen jednotlivci. Teprve loni sem přišlo opět přes 20 000 bratrů a sester.

Také letos v neděli 25. srpna se slétnou Orlové na Hostýn. Je tomu právě 750 let, co Čechové a Moravané porazili u Olomouce a Hostýna tatarská vojska. Účast na slavnosti přislíbili i bratři ze Slovenska a ze Svatováclavské župy (z zahraničí). (ois - 18.8.91)

UČITEL napsal žákyni do žákovské knížky: „Vaše dcera je strašně upovídaná! — Otec mu odepsal: „To máte štěstí, že neznáte její matku!“

„MLADÝ MUŽI“, táže se otec nastávajícího zetě, „a dokážete vůbec uživit rodinu?“ „Ne“, odpoví ženich. „Jen vaši dceru. Zbytek rodiny se musí o sebe postarat sám.“

„PAMATUJTE si paní, já nejsem z těch, které běhají celý den po městě a roznášejí klepy!“ — „Já vím, vy máte telefon!“

POVÍDÁ paní Bradcová svému muži: „Slyšel jsi, že paní Bradcovou odvezli do nemocnice? Má otravu krve.“ — „Asi se kousla do jazyka...“

PROČ LUSTRACE, PROČ DEBOLŠEVIZACE?

Komunistický režim se držel u moci 42 let terorem, popravami, vězněním, lží a podvody: to byly atributy typické pro marx-leninskou ideologii. Dvě stě třicet čtyři tisíce našich spoluobčanů bylo odsouzeno na dlouhá léta do žalářů, na 100 000 mužů bylo akčními výbory při národních výběrech posláno do táborů nucených prací, 243 mužů a jedna žena byli popraveni, na 9 000 mužů a žen bylo zavražděno příslušníky StB při výsleších, zahynuli při závalech v dolech nebo byli zastřeleni „na útěku“... A ještě dnes se najdou lidé, kteří odmítají přiznat všem demokratům, kteří se nesmířili s komunistickým režimem a veřejně či tajně vystoupili se zbraní v ruce nebo beze zbraně proti kandidatuře, zákonný statut III., protikomunistického odboje. Tíží je strach, že by to pro ně automaticky znamenalo odejít z politického života. Nejde totiž jen o onu právní formulaci uznávající III., protikomunistický odboj, ale de facto o přiznání zločinného dvaadvaceti letého panství komunistů nad našimi národy. Jde o faktické přiznání toho, že komunistická strana byla zločineckou organizací, a tudíž i komunisté — osmašedesátníci, kteří se dnes domáhají práva na vládní funkce, musí konečně odejít z politického života navždy. Ti mrtví, ti popravení dnes čím dál hlasitěji opakovali Cromwellova slova, jež pronesl v anglickém parlamentu:

„Překážíte tu příliš dlouho, než abyste mohli něco dobrého udělat pro tuto zemi, a proto jděte, ve jménu Boha, jděte!“

Petr Radesta
Lidová demokracie

Bývalý komunista a dnešní demokraticky zvolený ruský prezident Boris Jelcin byl rozhodněji, než čs. sametová revolucionáři: nejdříve zabavil komunistické straně veškerý majetek, stranické buňky ve všech podnicích zakázal, zapečetil archivy KBG a Gorbáčova donutil, aby se vzdal vrchního sekretariátu strany.

74 let nejkrutější hrůzovlády v moderních dějinách světa předsvědčila i zdravě myslící mladou generaci komunistů, že nevěrecký marxismus je nesmyslná utopie, která zavinila zbytečnou ztrátu milionů nevinných životů, zapříčinila nepočítatelné hmotné a kulturní škody, polámala lidem páteře a způsobila potoky slz z lidského utrpení.

MY, DOLUPODPÍSANÍ OBČANIA SLOVENSKEHO A ČESKÉHO PŮVODU, ŽIJÚCI V RAKÚSKU, ČO NAJROZHODNEJŠIE PROTESTUJEME PROTI VŠETKÝM OSOBÁM A INŠTITUCIÁM, KTORÉ SA SNAŽIA ROZBIŤ ČSFR. SME ZA ZACHOVANIE NÁŠHO SPOLOČNÉHO ŠTÁTU V JEHO TERAJŠEJ FORME.

VYZÝVÁME NAŠE KRAJANKY A KRAJANY, ABY TUTO VÝZVU NAŠI MILÉ KRAJANKY MARIE MENZLOVÉ SVÝMI PODPISY PLNĚ PODPOŘILI! JE TO NANEJVÝŠ ČASOVÁ A VELMI NALÉHAVÁ VÝZVA. PODEPSAT MOŽNO V ADMINISTRACI VSL NEBO U VŠECH FUNKCIONÁŘŮ MENŠINOVÝCH ORGANIZACÍ A SPOLKŮ.

UŽHOROD: Stovky občanů bývalého hlavního města Podkarpatské Rusi se zúčastnilo m.m. manifestace, při níž byla z podnětu Společnosti karpatských Rusínů a dalších spolků odstraněna socha V.I. Lenina. Na její místo má být umístěna nová socha T.G. Masaryka, která zde stála až do r. 1938, kdy ji zničila maďarská vojska.

**Milostiplné a radostné vánoce
a spokojený, šťastný nový rok
Vám všem přeji**

**Čs. lidové sdružení
redakce Věstníku
Jednota sv. Metoděje
duchovní správa
Orel Vídeň**

Radostné Vánoce!

POZVE pan Chaloupka slečnu Hadačovou na procházku parkem. «Na co právě teď myslíte, Láďo?» přeruší ona mlčení. – «Na totéž co vy, Libuško!» – «Jen se opovažte!»

«KDYŽ JSME SE VZALI, tak jsem musela první rok manžela denně budit polibkem,« říká paní Kuřátková. – «A potom?» – «Potom si koupil budík.»

«KDYŽ ZA NIM PŘIŠLA návštěva do psychiatrické kliniky, líboval si: «Konečně jsem se dostal mezi elitní společnost! Je tady Karel Čtvrtý, Napoleon, Franz Josef a mnoho dalších!»

VEDOUcí PŘIJÍMÁ novou písničku a ptá se jí: «Kolik máte úderů za minutu?» – «Podle chování diktujícího.»

«KARLE, bereš si mne z lásky nebo z rozumu?» – «Ale drahoušku! Víš přece, že o rozumu u mne nemůže být ani řeč!»

PAN NOVÁK přišel navštívit přítele a zastihl ho v pokoji, jak klečí a drátuje parkety. – «Poslyš, tohle by mne jakživ nenapadlo!» – «Mne taky ne, byl to manželčin nápad...»

«PROSÍM TĚ», ptá se žena muže, «proč ti kolegové říkají Sokrates?» – «Ale, nějaký trouba roztrhuje, že mám ženu Xantipu!»

NAŠI JUBILANTI:
FRANTIŠEK VEPŘEK 70
EMILKA

KOLÁČKOVÁ 80

Mozartův den v Olomouci

Poslední červnovou neděli prožili obyvatelé a návštěvníci Olomouce oslavami Mozartova výročí. Připomněli si nejen 200 let od úmrtí Wolfganga Amadea Mozarta, ale také jeho olomoucký pobyt. V roce 1767 utíkala z Vídně rodina s tehdy jedenáctiletým Mozartem před epidemií neštovic. Onemocnění však zastihlo mladičkého skladatele právě v Olomouci. Mozartovi se stali hosty kapitulního děkana a po svém uzdravení tu Wolfgang Amadeus složil VI. symfonii F dur.

Mozartův den byl zahájen fanfárami z radniční věže. Pak byly položeny věnce a květiny k pamětní desce W. A. Mozarta na Václavském náměstí a v chrámu sv. Václava sloužil arcibiskup František Vaňák slavnostní mši.

Opoledne byla v podloubí radnice otevřena výstava Mozart a Olomouc, výběr z díla slavného skladatele zazněl v kapli Božího Těla. Oslavy probíhaly v centru města i v olomouckých parcích. Historickými částmi Olomouce projížděly kočáry s koňmi, městem jezdila i historická tramvaj, v interhotelu Flora byly na jídelním lístku speciality á la Mozart. V podvečer patřilo oslavám celé náměstí, kde si dali dostaveníčko herci olomouckého divadla, aby předvedli ukázky ze hry Petera Shaffera Amadeus, kterou má DOS na repertoáru. Nechyběly ani koncerty — představili se členové Olomouckého komorního orchestru, smyčcové kvarteto orchestru opery DOS a Komorní orchestr při filozofické fakultě UP. V pozdních večerních hodinách končily oslavy koncertem z díla W. A. Mozarta v chrámu Panny Marie Sněžné.

(LS)

Přejeme jmenovaným, ale i všem ostatním čtenářům a přátelům, kteří oslavují jakékoli jubileum, ze srdce mnoho zdraví, spokojenosti a Božího požehnání!

JAN ÁMOS KOMENSKÝ

Zemřel v exilu 15. listopadu 1670

JAN ÁMOS KOMENSKÝ — životopisný náčrt

Jan Ámos Komenský narodil se dne 28. března roku 1592 v Uherském Brodě na Moravě. Někteří udávají za jeho rodiště blízkou ves Komnu, odkudž pocházeli jeho předkové a odkudž také povstalo jeho jméno. Jiní za rodiště označují vesnici Nivnici.

(Profesor Karlovy university dr. Josef Kachník uveřejnil v nedávné době výsledek svého pátrání o původu Komenského, jímž dospěl k novému, od dosavadních předpokladů odlišnému názoru. Tvrdí totiž, že otec Komenského, mlynář v Nivnici, se vlastně jmenoval Mikuláš Zmiga a že Komenský se narodil v Nivnici. Slovo "zmiga" v slováckém nářečí znamená člověka, který prchá (zmigl — náhle utekl a zmizel), a má hanlivý příděch. Podle tehdejšího zvyku si Komenský polatinštil toto jméno, použiv latinského slovesa *comeare*, t.j. sem tam, z místa na místo přecházet, bloudit. Odtud *comeanius* a po vysunutí "a" *comenius*, člověk bloudící, "poutník světa", jak se Komenský ve svém Labyrintu nazývá. A teprve z *Comenius* prý vzniklo jméno "Komenský", nemající se vsi Komnou nic společného. — Tvrzení toto se však zdá násilné a jeho správnost by musela být přezkoumána a ověřena. — Vedle jména Jan používal Komenský ve svých spisech a pro veřejnost druhého jména Ámos, podle starozákonného proroka Ámosa, bojovníka proti zkaženým mrávům a lžiprorokům, ale v životě soukromém tohoto jména nepoužíval.)

Již v dětství byl Komenský vychováván v přísném duchu Bratrské církve. Osířev v útlém věku, dostal se k tetě do Strážnice, kdež navštěvoval Bratrskou školu. Když mu bylo 16 let, přišel na latinskou Bratrskou školu do Přerova, kdež se připravil na další studium v cizině. V letech 1611 až 1614 studoval filosofii a teologii na universitách v Herbordu a Heidelbergu v Německu, kdež jako jinoch dvacetiletý, puzen láskou k vlasti a rodnému jazyku, napsal své české dílo pansofické Divadlo světa a položil základ ke gigantické práci Pokladu jazyka českého, česko-latinskému a latinsko-českému, na němž potom pracoval po 40 let, jenž však pohromou přišel vničit.

Vrátiv se po krátké cestě Německem a Holandskem přes Prahu do Přerova, byl pověřen správou Bratrské školy a roku 1616 byl vysvěcen na kněze. O dva roky později se stal správcem Bratrského sboru a školy ve Fulneku, kdež prožil svá nejkrásnější léta jak ve svém úřadě, tak i ve šťastném manželství s první chotí Magdalenou. Tam připravoval také další pansofická díla a zvláště upravil Manálník aneb Jádro celé Bibli svaté, který však byl tiskem vydán teprve roku 1658 v Amsterdamě. Z té doby pochází též jeho mistrovské dílo Mapa Evropy.

Avšak fulnecká idyla neměla dlouhého trvání. Již výsledek bělohorské bitvy ukázal Komenskému, že jeho církvi hrozí svrchované nebezpečí. Roku 1621 Španělé obsadili a vyplnili Fulnek. Komenský prchl, ale ztratil všechno jmění a bohatou knihovnu a zanedlouho zahynula morem i jeho manželka a obě děti. Uchýlil se nejprve na panství Karla ze Žerotína v Brandýse nad Orlicí, později se skrýval v lesích a skalách krkonošských na statech pana Sadovského. Na těchto toulkách, skličén neštěstím rodinným a pronásledován pro náboženské přesvědčení, napsal lahodnou knihu Labyrint světa a ráj srdce a některé menší spisy. V oné době pojal také po prvé myšlenku přispět mládeži k pomoci zřizováním dobrých škol, "v nichž by studium vědy, mravnosti a zbožnosti co nejvíce počalo".

Než ani v Krkonoších nebylo Komenskému přáno trvalého klidu. Krutý císařský mandát, aby osoby, které se nevrátí do církve římské, se vystěhovaly ze země, ho přinutil, že v tuhé zimě roku 1628 se zástupem věrných opustil vlast a odebral se do polského Lešna, kdež potom ztrávil skoro třetinu svého neúnavného života a kdež založil svou slávu. Poznav, vyučuje na gymnasiu, zpozdilost a zvrácenost tehdejšího vyučování, přemýšlel o nápravě a ukládal své výchovné a učitelské zásady ve spisech, jímž záhy nabyl světového jména. Z těchto děl nejslavnější jsou Didaktika, čili umění umělého vyučování, Informatorium školy mateřské, *Janua lingarum reserata* (Brána jazyků otevřená) a pomůcka k ní Moudrost starých předků čili přísloví. Didaktika a Brána jazyků byly brzo přeloženy do dvanácti jazyků evropských a některých asijských a kromě bible svaté nebyla tehdy žádná kniha tak rozšířena.

Pro dospělejší skládal současně spisy pansofické, které měly tvořit encyklopedii jako souhrn všech znalostí, "co věděti a činiti, co doufati a věřiti třeba". Těmito pracemi budil Komenský všeobecný rozruch a obrátil na sebe pozornost učenců celého světa. Byl pozván do Londýna, aby tam založil akademii věd, ba dostalo se mu pozvání i z Ameriky, aby tam zřídil kolej. Žádali si ho do Švédska a usadil se na čas v pruském Elbingu, obsazeném Švédy, kdež upravoval didaktické spisy pro školy švédské.

Byl však zvolen biskupem Jednoty Bratrské, vrátil se do Lešna, kdež na něho čekalo nové kruté neštěstí. Zemřela mu druhá manželka Dorota, zůstavši pět drobných dětí. V té době napsal nový spis Nejnovější metoda jazyků. Když pak v míru Westfálském (1648) přes všechny sliby kancléře Oxenstierny nebylo na české exulanty ani vzpomenu to a tím jim vzala poslední naděje návratu do vlasti, roztrpčen a zkrúšen napsal jakoby vlastní krví Kšeft umírající matky Jednoty Bratrské.

Na žádost osvíceného knížete sedmihradského Zikmunda Rakocsyho se potom usadil v Šaryšském Potoku, aby tam zřídil školy podle své metody. A tu chtěje ukázat, jak vyučoval názorně, napsal světoznámý *Orbis pictus* (Svět v obrázcích), první obrázkový spis pro mládež. Než nenacházejí v Uhrách schopných učitelů ani žáků, vrátil se do Lešna, kdež ho postihla největší, nevýslovná pohroma. Ve válce švédsko-polské bylo město zničeno a vypáleno (1656) a Komenský ztratil opět všechno jmění, domek, nábytek, knihovnu, a čeho nejvíce želel, materiál k Podkladu jazyka českého, "ovoce více nežli čtyřicetiletých nočních prací a námah".

HAZARDÉŘI se zdravím

Lešenská osada Bratrská se potom rozprchla a Komenský, tehdy již stařec zmučený životní trýzní a nemocemi a vysílen krutým strádáním, se uchýlil do Amsterdamu, kamž ho laskavě pozval bohatý a šlechtitný kupec holandský, francouzského původu, Vavřinec de Geer. Tam se mu klidně stáří stalo údělem.

Amsterdam se stal poslední stanicí jeho pouti. Ve svobodném a pohostinném Holandsku přehlížel v bezpečí a klidu své životní dílo. Když nemohl své reformní pedagogické, didaktické a pansofické plány, určené původně vlasti, uskutečnit ani doma, ani jinde v cizině, vyložil a nabídl je k provádění své nové domovině. A rada města Amsterdamu ho vyzvala, aby všechny své didaktické práce vytiskl souborně na její náklad. Tak vyšla v krásném svazku Opera didactica omnia.

S menším úspěchem setkaly se Komenského snahy vševědné a z nich plynoucí snahy pacifické. Marně usiloval na všech stranách o všeobecný světový mír mezi křesťany, marně předložil na mírové konferenci v Brede (1667) zástupcům anglickým a holandským svůj spis Angelus pacis (Anděl míru) s úpěnlivou výzvou, aby od války ustali. Jeho mírové snahy a rady k založení mírové společnosti evropských národů měly podobný nezdar, jako mírové snahy v poslední době.

Kromě velké práce mezinárodní konal však Komenský v Amsterdamu též dále rozsáhlou práci národní a náboženskou. Po čtrnáct let řídil odtamtud Jednotu Bratrskou, roztroušenou po celém světě, a skládal a vydával zbytkům Jednoty spisy, z nichž nejdojemnější je Smutný hlas zaplašeného hněvem božím pastýře k rozplašenému, hynoucímu státu, vrcholící v odvrácení se od světa a spočinutí v Kristu.

Je úžasné, že Komenský v poměrně již vysokém věku vyvinul ještě tolik životní energie. Od příchodu do Holandska až do své smrti vydal v knihtiskárně, kterou v Amsterdamě zřídil a která náležela Jednotě, na třicet českých a u různých nakladatelství místních na padesát prací jinojazyčných, hlavně latinských, z nichž ovšem nemnoho se zachovalo.

A tak usmířen s Bohem, v blahé naději, že národ český se opět stane pánem své vlasti, zemřel poslední biskup Jednoty, jeden z největších synů národa, dne 15. listopadu 1670.

Avšak Amsterdam, který tak vlídně hostil stařeckého učence a popřál mu v klidu a pohodlí pracovat a ztrávit zbytek bouřlivého života, nestal se také místem jeho posledního odpočinku. Tam se stal skrovný kostelík v Naardenu, patřící Valonům, k nimž Jednota Bratrská měla pro příbuzenství církevní nauky přátelské vztahy. Styky s Valony, k nimž patřila i rodina de Geerů, přispěly k tomu, že Komenský odpočívá v kostele naardenském.

Z knihy J. Á. Komenský,

vydaná spolkem J. Á. Komenský

Pomoc škole

Jen s 50.000,- od Rakouska a kopeck slibů z Československa, to je prozatím celá pomoc na provoz školy v novém školním roce. Proto také start k velké akci svépomoci.

Rakouský stát hradí platy celého učitelského sboru, jako t.zv. živou subvenci, ale všechny jiné platy a s provozem spojené výdaje, stejně jako všechny opravy budovy jsou náležitostí "Školského spolku Komenský". To znamená rok co rok sehnat shruba 3 milióny šilinků.

Máte-li muže nebo syna ve věku kolem čtyřicítky, pak jistě víte, jak tito „vlčáci“, až na vzácné výjimky, žijí. Hazardují se svým zdravím tak, jako kdyby přímo programově chtěli po sobě co nejdříve zanechat vdovu s nezletilými dětmi. A není tomu tak jenom u nás. Všude na světě si čtyřicátníci myslí, že co nevytlučou ze života teď, je už navěky ztraceno. Pohrdají radami lékařů a vysmívají se napomínáním svých nejbližších. Švédští lékaři už se na to nemohli dívat a rozjeli kampaň za záchranu těchto nerozumů. Podle nich se dopouštějí sedmi základních chyb.

1. Peníze jsou pro ně prvořadou hodnotou a ženou se za nimi jako bezhlaví.

2. Pokud nejde o vyslovené lenochy, většinou velmi málo spí.

3. Konzumují značné množství alkoholu a kávy. Naši pánové především litry piva, čímž kromě jater zatěžují i srdce.

4. Jedí mnohem víc a ve špatné skladbě, než je únosné.

5. Pohyb není právě jejich přítelem, vyhýbají se i chůzi.

6. Dlouhé hodiny vysedávají nečinně u televize a sledují i takové pořady, které je nikterak neobohatí.

7. Zpravidla hodně kouří, většinou už hned ráno, na lačný žaludek.

Jak se zbavit těchto nešvarů, které nemohou vést k ničemu dobrému? I na to švédská kampaň odpovídá. Mezi doporučeními samozřejmě není nic převratného, ovšem lepší návod těžko kdy bude existovat.

1. Jíst víc ovoce a zeleniny.

2. Šetřit penězi, člověk nemusí mít všechno.

3. Najít si zálibu v nějakém sportu.

4. Koupit si psa a chodit s ním na procházky.

5. Pokud možno se vzdát kouření, nebo ho alespoň omezit.

6. Pamatovat si, že gentleman nepije před pátou odpoledne a stačí mu pro chuť docela málo.

7. Věnovat se více četbě knih.

Bylo by dobře, kdyby si pánové alespoň něco z těchto řádek vzali k srdci dřív, než jim začne být „tak nějak divně“. Pak se zpravidla velice leknou a přetěžko je s nimi vyjít. Ovšem, upřímně řečeno, mnohé z uvedených varování se týká i žen. Švédských možná ne, ale našich určitě. Takže máme o čem přemýšlet všichni. (tom)

Založením "Klubu přátel školy" očekáváme nové příjmy, stejně jako zavedením školného.

Zároveň se však, při stoupajícím počtu žáků, pokoušíme zlepšovat a rozšiřovat nabídku školy.

Začátkem příštího roku se začne školní budova malovat.

ČESKOSLOVENSKÉ LIDOVÉ SDRUŽENÍ V RAKOUSKU

Sekretariát: 1150 Vídeň,
Pelzgasse číslo 17

**ÚŘEDNÍ HODINY V SEKRETARIÁ-
TĚ** a půjčování knih každý první čtvrtek
v měsíci, vždy od 19 do 20 hodin.

JEDNOTA SV. METODĚJE

Ústředí: Vídeň III., Rennweg číslo 63

**Vánoční bohoslužby v kostele Jednoty
sv. Metoděje, Rennweg 63**

- 24. prosince**
Střední večer
pulnoční mše svatá ve 22 hodin,
25. prosince
Boží hod výnoční
slavná mše sv. v 10 hodin,
26. prosince
svátek sv. Štěpána
mše sv. v 10 hodin,
31. prosince
mše sv. v 18 hodin,
1. ledna 1992
slavná mše sv. v 10 hodin,
6. ledna 1992
svátek, Tři krále
slavná mše svatá v 10 hodin.

VII. ODBOR JSM

Dne 7. prosince 1991 – sobota – ve 20
hodin se koná **MIKULÁŠSKÝ VEČÍREK**
v naší klubovně Vídeň 3, Rennweg č. 63a.
Nezapomeňte na dárky!

Dne 21. prosince 1991 – sobota – ve
20 hodin – **VÁNOČNÍ ÚVAHA**. Klubovna
JSM Vídeň 3, Rennweg č. 63a.

Dne 12. ledna 1992 – neděle – v 10 ho-
din – **SV. PŘIJÍMÁNÍ** pro členstvo a příz-
nivce našeho odboru v českém kostele
JSM Vídeň 3, Rennweg č. 63a.

Dne 18. ledna 1992 – sobota – ve
20 hodin – **MAŠKARNÍ** ve velkém sále
Vídeň 3, Schützengasse č. 30.

IV. ODBOR JSM XX. Prof. Josef Po-
jar, tel.: 36 91 384.

MŠE SVATÉ NA OKRESÍCH:

I. A II. ODBOR JSM VÍDEŇ XV.:
Každou neděli a každý svátek v 8 hod.
mše svatá v kostele ve Fünfhausgasse, Ví-
deň XV.

KOSTEL JEDNOTY SV. METODĚJE VÍDEŇ 3, RENNWEG 63

KAŽDOU NEDELI se koná v českém
kostele JSM na Rennwegu číslo 63 v 10
hodin mše svatá s proslovem.

Příležitost ke svaté zpovědi vždy před
každou bohoslužbou.

**ČESKÉ BOHOSLUŽBY V CHRÁMU
PANNY MARIE NA NÁBŘEŽÍ** se konají
každou neděli a zasvěcený svátek v
8.10 hodin s promluvou u Otců Redemp-
toristů Vídeň I., Salvatorgasse 12.

Dne 21. prosince 1991 – sobota – ve
20 hodin – **VÁNOČNÍ ÚVAHA**. Klubovna
JSM Vídeň 3, Rennweg č. 63a.

Dne 12. ledna 1992 – neděle – v 10 ho-
din – **SV. PŘIJÍMÁNÍ** pro členstvo a příz-
nivce našeho odboru v českém kostele
JSM Vídeň 3, Rennweg č. 63a.

Dne 18. ledna 1992 – sobota – ve
20 hodin – **MAŠKARNÍ** ve velkém sále
Vídeň 3, Schützengasse č. 30.

IV. ODBOR JSM XX. Prof. Josef Po-
jar, tel.: 36 91 384.

MŠE SVATÉ NA OKRESÍCH:

I. A II. ODBOR JSM VÍDEŇ XV.:
Každou neděli a každý svátek v 8 hod.
mše svatá v kostele ve Fünfhausgasse, Ví-
deň XV.

KOSTEL JEDNOTY SV. METODĚJE VÍDEŇ 3, RENNWEG 63

KAŽDOU NEDELI se koná v českém
kostele JSM na Rennwegu číslo 63 v 7 ho-
din a v 10 hodin mše svatá s proslovem.

Příležitost ke svaté zpovědi vždy před
každou bohoslužbou.

**ČESKÉ BOHOSLUŽBY V CHRÁMU
PANNY MARIE NA NÁBŘEŽÍ** se konají
každou neděli a zasvěcený svátek v
8.10 hodin s promluvou u Otců Redemp-
toristů Vídeň I., Salvatorgasse 12.

**ČESKÉ KATOLICKÉ SPOLE-
ČENSTVÍ** při chrámu Panny Marie na
Nábřeží – **KATOLICKÝ KLUB PÁTE-
RA JOSEFA NOVOTNÉHO** 1. okres,
Seitzergasse č. 5, IV. patro: otevřeno pá-
tek od 19 do 22 hodin a v neděli od 9
do 10.30 hodin. Hosté vítáni!

**ČESKÉ KATOLICKÉ SPOLE-
ČENSTVÍ** při chrámu Panny Marie na
Nábřeží – **KATOLICKÝ KLUB PÁTE-
RA JOSEFA NOVOTNÉHO** 1. okres,
Seitzergasse č. 5, IV. patro: otevřeno pá-
tek od 19 do 22 hodin a v neděli od 9
do 10.30 hodin. Hosté vítáni!

NAŠE POŘADY – v pátek 6. prosince
1991 **MIKULÁŠ**; v pátek 20. prosince od
19.30 hodin – vánoční pořad sboru Ent-
husiasté z Přerova; – ve středu 25. prosin-
ce 1991 po mši sv. v kostele Panny Marie
na Nábřeží pořádáme pro děti společnou
snídaní – spolupořádají skauti z Breiten-
feldu.

OREL VÍDEŇ

JEDNOTA ORLA VÍDEŇ X. Puchs-
baumgasse číslo 39a/4. Ježkova knihovna
(tamtéž) půjčuje každou první středu v
měsíci od 18 do 19 hodin. Tež dle telefo-
nické dohody, číslo telefonu 62 68 204.

JEDNOTA ORLA VÍDEŇ XV. Cviči-
me každé úterý od 19.30 do 21 hodin v
Zinkgasse číslo 12, Vídeň XV. Hosté
vítáni!

ÚNOR 1992

**13.: CELOMENŠINOVÝ REPRESEN-
TAČNÍ PLES – PARKHOTEL
SCHONBRUNN – Menšinová rada
– SOBOTA**

BŘEZEN 1992

**14.: JAN AMOS KOMENSKÝ –
Symposium Akademického spol-
ku – Sál Slovanské Besedy – SO-
BOTA**

S O B O T A 21. PROSINCE 1991

20 HODIN

VÁNOČNÍ ÚVAHA

v naší klubovně 3., Rennweg 63a

S O B O T A 18. LEDNA 1992

20 HODIN

MAŠKARNÍ

ve velkém sále 3., Schützengasse 30

VYBOR
VII. Odbor – JSM